

הבית. מאורה אפלה בחורבה יפואית על חוף הים מהווה את ביתם של ארבעת הנרק מנים. הם ישנים על הרצפה, מתחממים במשך הלילות הקרים מאש מדורה במרכז החצר. שיחותיהם בינם לבין עצמם מנהלות רק על בעיות השגת החומר והטיפול בו.

הסוחר בפנית הקפה הוא האדם המחזיק בידו את המפתח לסיפוק תאותם של הנרקומנים. הוא עצמו (קיצוני משמאל) אינו משתמש בסמים, מוכר אתם בכמויות קטנות ליושבי בית הקפה הנוקמים. מחיר נגילי הסרפוס נע בין שלוש לחמש לירות.

מחשבתם. הם יכולים לשבת בבית הקפה בשלושה ימים תמימים, או להסתפק בטיוול חסר תכלית על חוף הים או ברחובות הצרים והחשוכים של יפו. כמה מהם עברו כבר טיפול בלשכת הבריאות הממשלתית. קיבלו אותם לפי בק"ש. "היינו בין כל המשוגעים" מספר הגייגלי, והטיפול היה זה שכל היום לא עשינו כלום. שלושה חדשים הסתובבנו שם. נתנו לנו זריקות. בהתחלה של מורפין. כל פעם היה פחות סם ויותר משהו אחר.

אמרתי לו: אם אתה לא נותן זריקות אני מת כאן במקום. הוא אמר לי, עכשו אתה צריך לשלם יותר בשביל זה. אמרתי לו: תיקח כמה שתיקח אבל תיתן את הזריקות ימח שמך. מזה עשר שנים הזקן הוא מקרה סוציאלי מושלם. הוא אינו עושה כלום, הוא אינו שייך לאף אחד, אין לו בית. הוא יושב בבתי הקפה כל היום, מהכה עד שחברים נרקומנים יתנו לו כמה גרושים. הוא אוסף פרוטה לפרוטה וכשמצטבר בידו סכום של

מצבו רחמו עליו ואמרו לו: "קח עוד, תראה שזה יעבור לך." מאז הוא נרקומן מושלם. מהארץ אין הוא מבוסס. למה? מפני שכל שנה הוא יושב משלושה עד שמונה חדשים בבית הס' הר. כל פעם הוא חושב שהוא הולך למות. גם בבית הסוהר מצליחים להשיג סמים, אבל זה הרבה יותר ביקר וקשה. בעל הזקן הצהוב והעיניים חסרות המבע

1000
הרוננות
הזהב

רופאים, בעלי מלאכה, פקידים ופרוצות קיבלו מנות

בשוק השחור, קנו תמורתם סמים זולים יותר. מתוך האנשים שקיבלו מנות סמים ב"לשכות הבריאות מתגלה חתך אנושי מעניין.

במשך תקופה מסוימת מנות סמים יומיות במחירים רשמיים, לנרקומנים שהיו רשומים בלשכות הבריאות. לרוב רימו אנשים אלה את הממשלה, מכרו את הסמים שקיבלו

ה שימוש בסמים משכרים, כתופעה חדשה חברתית, הינו תופעה של הזמנים הדי מודרניים. אמנם סמים משכרים מסויימים היו ידועים בחצרות מלכי אסיה כבר לפני אלפי שנים ולרופאים ברחבי העולם כבר לפני מאות שנים, אולם גנע ההתמכרות לסמים פשט רק בחמישים השנים האחרונות, הגיע לשיאים מסחררים לפני 25 שנה.

אמנה בינלאומית, שנחתמה בג'נבה בשנת 1925, הטילה פיקוח בינלאומי על זמסחר בסמים, גרמה לירידת הייצור והצריכה זו עולמת. ברוב ארצות העולם נחשב השימוש בסם כפשע, והזקן רודף בכל חמרת הדין את סוורי הסם, מפציהם והמשתמשים בהם. למרות זאת חלה בשנים האחרונות עליה נוספת בעקומת צריכת הסמים המשכריים, ביחוד בארצות הברית.

ארצות ערב ואסיה הן המדינות היחידות אשר למרות שחתמו ברובן על אמנת מניעת המסור בסמים, מתעלמות מייצור ומסחר הסמים המשכרים ולפעמים אף מעודדות אותן.

בגלל מצבה הגיאוגרפי המיוחד, שוכנת מדינת ישראל על צומת דרכים ואשית של דרכי הברחת הסמים המשכרים במרחב. הן בגלל עובדה זו והן בגלל רכבות העולים מארצות ערב, תורכיה ופרס שהביאו עמם את מנהגי השימוש בסמים המשכרים למדינה, הפכה בעיות הנרקומנים — שבמשך שנים רבות לא היתה קיימת כמעט בישוב היהודי — לבעיה חיונית, מטרידה ומסוכנת.

רואה מה הענינים — אנחנו פשוט חולים. הם נראו שקטים מאוד ועצובים. אחד בא מידוך, שניים מתורכיה, שניים ממרוקו. אתה יודע מה זה להשיג עכשו חומר? שואל אחד מהם. "אדם שרוצה לחזות צריך מאתיים וחמישים לירות לחודש".

מאין לוקחים? "מאיפה שאפשר, גם את הכסף וגם את הסמים. יש אזור ביפו ש" מוכר ליטרה אופיום ב"450 לירות. הוא מחלק את זה לגלילים קטנים, כל אחד שוקל 30 גרם. לחסון יש מחיר משפט מפני שמצאו אצלו חתיכה כזאת".

חסון יושב בצד ושותק. הוא בעל שפם רציני, שיער אדמדם במקצת. הוא מפחד מהמשפט. הוא מכיר שישלחו אותו לב"ת הרוהר. הוא מכיר בתריסורה ולא איכפת לו לשבת. אבל הוא מפחד מ"ד כחה מהמשבר — "קריזיס" בלשוננו. אם לא יקבל את החומר בכלא, לדעתו, הוא עלול לצאת מדעתו או למות. כל מה שהוא צריך זו חתיכת אופיום ליום. היא עולה רק חמש-שש לירות, מקבלים מזה עצירות איומה. בהתחלה היה מקבל עצירות שרק בבית חולים יכלו לעזור לו. הוא הוציא מכיסו טבלה קטנה, הזיג אותה על השולחן והתפאר: "כל בן אדם ברא שאוכל את זה מת על המקום".

"זה נכון, זה נכון, אומר בעל הזקן הצהוב" חבר שלי לקח פעם יותר מדי ובבוקר מצאו אותו מת".

★ ★ ★

זה התחיל בידות

ה שאדה המעניינת ביותר והרגילה ביותר היא האלה כיצד הגיעו אנשים אלה להתמכרות לסמים המשכרים. הם מספרים על זאת בתפישתם ובקלות, כאילו סיפרו זאת עשר פעמים ביום לכל שואל. חסון, למשל, התחיל להשתמש בסם כשהיה בן 14. הוא נולד בתורכיה. בבית מטופל היקדים שרר ריב מתמיד בין האב לאם. צעקות, מכות ושערוריות היו מעשה יום ביומו.

יום אחד לא יכול היה חסון לשאת את האוירה וברת. הוא הלך לגור במלון עם חברים מבוגרים. הם היו נוהגים להריח הרואין. הוא רצה להיות גדול כמ הם והריח גם הוא. למחרת קיבל בחילה שמשכה ימים אחדים, חשבו שהוא ימות והחזירו אותו לחוריה. כשעזבה הבחילה את חסון הוא הרגיש שהוא עצבני ובלתי שקט, כאלו חסר לו משהו. הוברים שראו את

זריקת הירואין אחד מעבדי הסם מתכוון להזריק לעצמו זריקת הירואין. תחילה חייטם מים בקומקום הקפה, שפך מים חמים בתוך הכוס שמשמאל, ניקח במים אלה את המזרק. אחר כך שפך כמה טיפות מים בצנצנת הקטנה שמימין לקומקום, המים בה בערך שני גרם של אבקת-הירואין, שאב את התמיסה אל תוך המזרק ונתה מתכוון הוא להזריק את התוכן לתוך ורידו. אילו השתמשו הנרקומנים בהירואין נקי, היו מתים סהר מאד. אולם מפני הסם מערבים את האבקת הזיקה הזאת.

בסוף זה בכלל לא היה סם. לי זה לא עזר בכלל.

לחיים עזרו הזריקות. הוא חושב שהוא נגמל מן השימוש בסמים לכל חייו. לחיים יש רצון של ברזל. אין דבר שאינו יכול להשיג. לסי עדות חבריו. מספר חיים: "יצא" תי מבית החיים, חזרתי ליפו. חודש או חודשיים חשבתי שאני בריא. חזרתי לאותו מקום. החברים שלי היו אותם החברים. הרחובות שהסתובבתי בהם היו אותו הדבר וגם הבית שלי לא נתנו לי מה לעשות. התחלתי לקחת חומר עוד פעם".

★ ★ ★

מ ביון שבידי המדינה לא היתה כל אפשרות לאשפו ולרפא את מאות הדי נרקומנים בישראל, סיפק משרד הבריאות

הוא כבן 50. גם הוא בא מתורכיה. הוא כבר בארץ יותר מ-25 שנים. הוא אינו זוכר את השנה בה החל להשתמש בסם, רק יודע שהיה צעיר מאוד אז. פעם חלה במחלה קשה ונלקח לבית חולים. "אני לא יודע מה נתנו לי שם ומה היה לי בכלל", הוא מספר, "אבל כשיצאתי מבית החולים הרגשתי שאני אדם אחר". הטיפול בו נמשך גם כשיצא מבית החולים. הרופא נתן לו זריקות. יום אחד אמרו לו שלא יקבל יותר זריקות. "הלכתי הביתה", מספר הזקן. "ישנתי שלושה ימים. כשקמתי הלכתי לרופא ו"

★ ★ ★